

Tema a 02-a: Revelația

În istoria mântuirii Dumnezeu s-a revelat ca Ființă personală, a creat și a educat poporul său, ca să păzească Cuvântul său și să-l pregătească pentru întruparea lui Isus Cristos.

09.09.2025

1. Dumnezeu se revelează oamenilor

Dumnezeu, în bunătatea și înțelepciunea sa a hotărât să se reveleze pe sine și să facă cunoscut

misterul voinței sale: ca oameni, prin intermediu lui Cristos, Cuvântul întrupat, să aibă în Duhul sfânt acces la Tatăl și să devină participanți la natura divină. Prin această revelare invizibilul Dumnezeu se adresează din marea sa dragoste oamenilor ca prieteni și se întâlnește cu ei, ca să-I invite și să-I primească în comunitatea sa”[1] (compară cu *Catehism*, nr. 51).

Primul pas al revelației lui Dumnezeu este creația, în care Dumnezeu oferă mărturie durabilă despre sine[2] (compară cu *Catehism*, nr. 288). Prin mijlocirea lucrurilor create Dumnezeu s-a revelat și se revelează în continuare oamenilor ai tuturor timpurilor, le dă să cunoască bunătatea și perfecțiunile sale. Între acestea omul, imaginea și asemănarea lui Dumnezeu, este creatura, care la cea mai înaltă treaptă îl revelează pe Dumnezeu. Dumnezeu însă a vrut să se reveleze

ca Ființă personală prin istoria
mântuirii prin crearea și educația
poporului, care trebuia să apere
Cuvântul său destinat oamenilor, și
în care a pregătit întruparea
Cuvântului său, Isus Cristos[3]
(compară cu *Catehism*, nn. 54-64). În
El Dumnezeu revelează misterul
vieții sale trinitare: planul Tatălui să
unească totul în Fiul său și să aleagă
și să primească pe toți oamenii în
Fiul său ca și copiii săi (compară cu
Ef 1,3-10; Col 1,13-20), să-i adune,
pentru ca să aibă parte de viața lui
veșnică dumnezeiască prin Duhul
sfânt. Dumnezeu se revelează și
îndeplinește planul său de mântuire
prin intermediul trimiterii Fiului și
Duhului sfânt în istoria omenirii[4].
Cuprinsul revelării sunt atât
adevărurile naturale, pe care omul le
poate cunoaște chiar prin
intermediul minții, cât și a adevărul,
care depășește mintea omului și care
se poate cunoaște datorită bunătății
libere și nemeritate, cu care

Dumnezeu se revelează. Subiectul principal al revelației lui Dumnezeu nu sunt adevărurile abstracte despre lume și om: miezul său esențial este, că Dumnezeu oferă misterul vieții sale personale și invită la participarea la aceasta.

Revelația lui Dumnezeu se realizează prin cuvinte și fapte; este în același timp mister și eveniment; arată în același timp dimensiunea obiectivă (cuvântul, care revelează adevărul și învățătura) și subiectivă (cuvântul personal, care oferă mărturie despre sine și invită la dialog). Această revelație este, de aceea, înțeleasă și transmisă ca adevăr și ca viață[5] (compară cu *Catehism*, nr. 52-53).

Dumnezeu, în afară de faptele și semnele exterioare, prin care se revelează, dă oamenilor impulsul interior al harului său, ca ei să poată adera cu inima la adevărurile revelate (comp. cu Mt 16,17; In 6,44).

Această revelație interioară a lui Dumnezeu în inimile credincioșilor nu trebuie să fie confundată cu revelații așa-zise „private”, care, chiar dacă unele au fost acceptate de tradiția de sfințenie a Bisericii, nu transmit nici un conținut nou original, ci readuc aminte oamenilor unica revelație a lui Dumnezeu realizată în Isus Cristos și îndeamnă la îndeplinirea lor (compară cu *Catehism*, nr. 67).

2. Sfânta Scriptură, mărturia revelației

Poporul lui Israel din imboldul, inspirație și porunca lui Dumnezeu a consemnat de-a lungul secolelor mărturia despre Revelația lui Dumnezeu în istoria sa punând-o în legătură directă cu revelația unicului și adevăratului Dumnezeu făcută Părinților noștri.

Pe lângă Scripturile lui Israel, primite de Biserică și cunoscute ca Vechiul

sau Primul Testament, apostolii și primii discipoli au consemnat și ei în scris mărturia Revelației lui Dumnezeu așa cum s-a împlinit pe deplin în Cuvântul Său, a cărui trecere pământească au trăit-o ca martori, în special a misterului pascal al morții și învierii Sale, dând astfel naștere cărților Noului Testament.

Adevărul că Dumnezeul despre care dau mărturie Scripturile lui Israel este unicul și adevăratul Dumnezeu, Creatorul cerului și al pământului, se evidențiază mai ales în „cărțile sapiențiale”. Conținutul lor depășește limitele poporului lui Israel și trezește interesul pentru experiența comună a întregului neam omenesc în fața marilor întrebări ale existenței: de la sensul cosmosului până la sensul vieții omului (Cartea Înțelepciunii); de la întrebările despre moarte și ceea ce urmează după ea până la înțelesul activității

umane pe pământ (Qohelet); de la relațiile familiale și sociale până la virtutea care trebuie să le orienteze, pentru ca omul să trăiască potrivit planurilor lui Dumnezeu Creatorul și să ajungă astfel la plinătatea propriei sale umanități (Proverbe, Ben Sirah etc.).

Dumnezeu este autorul Sfintei Scripturi, pe care autorii sacri (hagiografii), și ei adevărați autori ai textului, au redactat-o sub inspirația Duhului Sfânt. Pentru alcătuirea ei, «El a ales oameni și s-a slujit de ei, lăsându-le uzul capacităților și puterilor proprii, pentru ca, acționând El însuși în ei și prin ei, aceștia să scrie ca adevărați autori tot ceea ce voia El și numai aceea»^[6] (cf. *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 106). Tot ceea ce afirmă autorii sacri trebuie considerat ca afirmat de Duhul Sfânt: «trebuie declarat despre cărțile Scripturii că ele transmit cu certitudine, cu fidelitate și fără

eroare adevărul pe care Dumnezeu, pentru mântuirea noastră, l-a voit consemnat în Scrierile sacre»[7].

Pentru a înțelege corect Sfânta Scriptură, este necesar să ținem seama de sensurile ei – literal și spiritual; acesta din urmă fiind recunoscut în sens alegoric, moral și anagogic – precum și de diferitele genuri literare în care au fost redactate cărțile sau părți din ele (cf. *Catehism*, nn. 110; 115-117). În mod deosebit, Sfânta Scriptură trebuie citită în *Biserică*, adică în lumina tradiției sale vii și a analogiei credinței (cf. *Catehism*, nn. 111-114): Scriptura trebuie citită și înțeleasă în același Duh în care a fost scrisă.

Cercetătorii care se străduiesc să interpreteze și să aprofundeze conținutul Sfintei Scripturi își prezintă rezultatele pe baza propriei autorități științifice. Magisteriului Bisericii îi revine însă misiunea de a

formula interpretarea autentică, obligatorie pentru credincioși, întemeiată pe autoritatea Duhului care asistă slujirea învățătoare a Pontifului Roman și a episcopilor în comuniune cu el. Grație acestei asistențe divine, Biserica a putut încă din primele secole să recunoască ce cărți conțin mărturia Revelației, atât în Vechiul, cât și în Noul Testament, stabilind astfel „canonul” Sfintei Scripturi (cf. *Catehism*, nn. 120-127).

O interpretare corectă a Sfintei Scripturi, care să recunoască diferitele sensuri și genuri literare prezente în ea, este necesară atunci când autorii sacri descriu aspecte ale lumii care țin și de domeniul științelor naturale: formarea elementelor cosmosului, apariția diferitelor forme de viață pe pământ, originea neamului omenesc, fenomenele naturale în general. Trebuie evitată greșeala fundamentalismului, care rămâne

fixat în sensul literal și în genul istoric chiar și atunci când ar fi legitim să se meargă mai departe. Totodată trebuie evitată și greșeala celor care consideră narațiunile biblice ca fiind pur mitologice, fără niciun conținut de adevăr de transmis cu privire la istoria evenimentelor și la dependența lor radicală de voința lui Dumnezeu[8].

3. Revelația ca istoria a mântuirii desăvârșită în Cristos

Ca dialog între Dumnezeu și oameni, prin care El îi invită să participe la viața Sa personală, Revelația se manifestă încă de la început cu un caracter de „legământ”, care dă naștere la o „istorie a mântuirii”. «voind să deschidă calea mântuirii de sus, s-a descoperit pe sine însuși încă de la început protopărinților noștri. După căderea lor, făgăduindu-le răscumpărarea, i-a ridicat din nou în speranța mântuirii (cf. *Gen* 3,15) și

a purtat neîntrerupt de grijă neamului omenesc ca să dea viață veșnică tuturor acelora care caută mântuirea fiind statornici în a face binele (cf. *Rom 2,6-7*). La vremea stabilită de el, l-a chemat pe Abraham ca să facă din el un popor mare (cf. *Gen 12,2-3*), popor pe care, după patriarhi, l-a învățat prin Moise și profeți să-l recunoască drept singurul Dumnezeu viu și adevărat, Părinte purtător de grijă și Judecător drept și să-l aștepte pe Mântuitorul făgăduit. Astfel a pregătit prin veacuri calea evangheliei»[9].

Început deja prin crearea strămoșilor noștri și ridicarea lor la viața harului – care le făcea posibilă participarea la intimitatea divină – și apoi prefigurat în alianța cosmică cu Noe, legământul lui Dumnezeu cu omul se revelează în mod explicit cu Abraham și, mai târziu, în chip deosebit, cu Moise, căruia Dumnezeu îi dă Tablele Legii. Atât mulțimea de

urmași promisă lui Abraham, în care urmau să fie binecuvântate toate neamurile pământului, cât și Legea dată lui Moise, împreună cu jertfele și preoția care însoțeau cultul divin, sunt o pregătire și o prefigurare a noului și veșnicului legământ, pecetluit în Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, împlinit și revelat în Întruparea și în jertfa Sa pascală. Legământul în Cristos răscumpără omenirea din păcatul strămoșilor, care prin neascultarea lor au rupt prima ofertă de legământ făcută de Dumnezeu Creatorul.

Istoria mântuirii se manifestă ca o măreață pedagogie divină care tinde spre Cristos. Prorocii, a căror misiune era să aducă aminte de legământ și de cerințele sale morale, vorbesc în mod special despre El, Mesia promis. Ei vestesc economia unui nou legământ, spiritual și veșnic, întipărit în inimile oamenilor; Cristos îl va revela prin Fericirile și

învățăturile evangheliei, promulgând porunca iubirii, realizarea și împlinirea întregii Legi.

Isus Cristos este în același timp mijlocitorul și împlinirea revelației; El este Revelatorul, însăși Revelația și conținutul acesteia, Cuvântul lui Dumnezeu făcut trup: „După ce Dumnezeu a vorbit în trecut în multe rânduri și în multe moduri părinților noștri prin profeți, în aceste zile din urmă ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a făcut moștenitor al tuturor lucrurilor și prin care a creat și lumea” (Ev 1,1-2). Dumnezeu, în Cuvântul Său, a spus totul și în mod definitiv: „Economia creștină a mântuirii, fiind legământ nou și definitiv, nu va trece niciodată și nu mai este de așteptat nici o nouă revelație publică înainte de arătarea în glorie a Domnului nostru Isus Cristos”^[10] (compară cu Catehism, 65-66). În mod deosebit, realizarea și plenitudinea revelației divine se

manifestă în misterul pascal al lui Isus Cristos, adică în patima, moartea și învierea Sa, ca Cuvânt final în care Dumnezeu a arătat întreaga Sa iubire de condescendență și a reînnoit lumea. Numai în Isus Cristos Dumnezeu Îl revelează pe om sieși și îi face să înțeleagă demnitatea și chemarea sa cea mai înaltă[11].

Credința, ca virtute, este răspunsul omului la revelația divină, o adeziune personală la Dumnezeu în Cristos, motivată de cuvintele și faptele Lui. Credibilitatea revelației se sprijină mai ales pe credibilitatea persoanei lui Isus Cristos, pe întreaga Sa viață. Poziția lui Isus Cristos ca mijlocitor, ca împlinire și ca temelie a credibilității revelației Îl deosebește de orice alt fondator de religie, care nu cere de la urmași să creadă în el și nici nu pretinde să fie împlinirea și realizarea a ceea ce Dumnezeu vrea să reveleze, ci se prezintă doar ca mijlocitor pentru a

face cunoscută oamenilor acea revelație.

4. Transmiterea revelației lui Dumnezeu

Revelația divină se află cuprinsă în Sfânta Scriptură și în Tradiție, care constituie un unic depozit în care se păstrează Cuvântul lui Dumnezeu[12]. Sfânta Scriptură și Tradiția sunt interdependente: Tradiția transmite și interpretează Scriptura, iar aceasta, la rândul său, verifică și confirmă tot ceea ce se trăiește în Tradiție[13] (compară *Catehism*, nn. 80-82).

Tradiția, întemeiată pe predicarea apostolică, mărturisește și transmite în mod viu și dinamic tot ceea ce a consemnat Scriptura printr-un text stabilit. „Această tradiție, care vine de la apostoli, se dezvoltă în Biserică sub asistența Duhului Sfânt: înțelegerea lucrurilor și cuvintelor transmise crește prin meditarea și

studierea lor de către credincioși, care le păstrează în inimă (cf. Lc 2,19.51), prin pătrunderea adâncă ce decurge din experiența spirituală și prin propovăduirea acelor care, odată cu succesiunea episcopală, au primit o carismă sigură a adevărului”[14].

Învățătura Magisteriului Bisericii, cea a Părinților Bisericii, rugăciunea din cadrul Liturgiei, simțul comun al credincioșilor care trăiesc în harul lui Dumnezeu, precum și realități cotidiene, precum educația în credință transmisă de părinți copiilor sau apostolatul creștin, contribuie la transmiterea revelației divine. Ceea ce a fost primit de Apostoli și transmis urmașilor lor, episcopilor, cuprinde „tot ceea ce îl ajută pe poporul lui Dumnezeu să ducă o viață sfântă și să-și sporească credința; astfel, Biserica, în învățătura, în viața și în cultul său, perpetuează și transmite tuturor

generațiilor tot ceea ce este ea însăși, tot ceea ce crede”[15]. Marea Tradiție apostolică trebuie deosebită de diversele tradiții – teologice, liturgice, disciplinare etc. – a căror valoare poate fi limitată sau chiar provizorie (compară cu *Catehism*, nr. 83).

Transmiterea integrală a revelației divine ca adevăr și viață presupune ca obiectul predării să nu fie doar învățătura, ci și modul de viață: învățătura și exemplul sunt inseparabile. Ceea ce se transmite este, de fapt, realitatea vie a întâlnirii cu Isus cel Înviat și semnificația acestui eveniment în viața fiecărui om. Din acest motiv, Biserica, vorbind despre transmiterea revelației, se referă la *fides et mores* – credință și moravuri –, adică la învățătură și comportament.

5. Magisteriul Bisericii, păzitor și interpret autorizat al revelației

„Misiunea de a interpreta în mod autentic cuvântul lui Dumnezeu scris sau transmis verbal a fost încredințată numai magisteriului viu al Bisericii, a cărui autoritate se exercită în numele lui Isus Cristos”[16] adică episcopilor în comuniune cu urmașul lui Petru, episcopul Romei. Această misiune a Magisteriului Bisericii este un serviciu adus Cuvântului divin și are ca scop mântuirea sufletelor. Prin urmare, „acest magisteriu nu este însă deasupra cuvântului lui Dumnezeu, ci îl slujește, învățând numai ceea ce a fost transmis, deoarece, prin porunca dumnezeiască și cu asistența Duhului Sfânt, îl ascultă cu pietate, îl păstrează cu sfințenie și îl expune cu fidelitate și ia din acest unic tezaur al credinței tot ceea ce propune ca adevăr de credință revelat de Dumnezeu”[17]. Învățătura Magisteriului Bisericii constituie locul cel mai important unde se

păstrează Tradiția apostolică:
Magisteriul este, față de această
tradiție, ca dimensiunea ei
sacramentală.

Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție și
Magisteriul Bisericii constituie, prin
urmare, o unitate de ansamblu, astfel
încât niciuna dintre aceste realități
nu poate exista fără celelalte[18].
Fundamentul acestei unități este
Duhul Sfânt, Autorul Scripturii,
protagonist al Tradiției vii a Bisericii
și călăuză a Magisteriului, pe care îl
asistă prin darurile Sale. La originea
lor, bisericile Reforma protestantă au
dorit să urmeze principiul *sola
Scriptura*, lăsând interpretarea
textelor în seama fiecărui credincios
în parte. O asemenea poziție a
condus la o mare dispersie a
confesiunilor protestante și s-a
dovedit greu de susținut, deoarece
fiecare text are nevoie de un context
concret, adică de o Tradiție în cadrul
căreia s-a născut, este citit și

interpretat. În același timp, fundamentalismul separă Scriptura de Tradiție și de Magisteriu, încercând în mod eronat să mențină unitatea interpretării printr-o legare exclusivă de sensul literal [compară cu *Catehism*, nr. 108].

Biserica, în explicarea conținutului tezaurului revelat, este subiect al infailibilității *in docendo*, bazată pe promisiunile lui Isus Cristos privind infailibilitatea sa; adică, misiunea de mântuire încredințată ei se va realiza fără eroare (compară Mt 16,18; Mt 28,18-20; In 14,17.26). Acest magisteriu infailibil se exercită: a) atunci când episcopii se reunesc în Conciliu Ecumenic, în comuniune cu urmașul lui Petru, capul colegiului apostolic; b) atunci când Episcopul Romei proclamă o adevăr *ex cathedra*, sau prin modul și tipul documentului care indică în mod explicit autoritatea sa petrină universală, promulgă o învățătură

specifică, considerată necesară pentru binele poporului lui Dumnezeu; c) atunci când episcopii Bisericii, în comuniune cu urmașul lui Petru, sunt unanimi în a mărturisi aceeași doctrină sau învățătură, chiar dacă nu se află reuniți în același loc.

Chiar dacă predica unui episcop, care propune izolat o anumită învățătură, nu are carisma infailibilității, credincioșii sunt obligați să o asculte cu ascultare respectuoasă și să păstreze învățătura provenind de la Colegiul episcopilor sau de la Episcopul Romei, chiar dacă nu a fost formulată într-un mod definitiv și neschimbat[19].

6. Imutabilitatea tezaurului revelației

Învățătura dogmatică a Bisericii (*dogma* înseamnă învățătură, doctrină) există deja din primele secole. Principalele conținuturi ale

predicii apostolice au fost consemnate în scris, dând naștere la mărturisirile de credință solicitate tuturor celor care primeau botezul, contribuind astfel la definirea identității credinței creștine. Dogmele se înmulțesc odată cu dezvoltarea istorică a Bisericii: nu pentru că s-ar schimba sau s-ar extinde învățătura, adică ceea ce trebuie crezut, ci pentru că este adesea necesar să se clarifice unele erori sau să se sprijine credința poporului lui Dumnezeu prin aprofundări adecvate, definind aspecte în mod clar și precis. Când Magisteriul Bisericii propune un nou dogmă, nu creează nimic nou, ci doar clarifică ceea ce este deja cuprins în tezaurul revelației. „Magisteriul Bisericii își angajează pe deplin autoritatea primită de la Cristos atunci când definește dogme, adică atunci când propune, sub o formă care îl obligă pe poporul creștin la o adeziune irevocabilă de credință,

adevăruri conținute în Revelația divină sau când propune în mod definitiv adevăruri care au cu acestea o legătură necesară” (*Catehism*, nr. 88).

Învățăturile dogmatice ale Bisericii, de exemplu articolele ale mărturiei de credință, sunt imuabile, deoarece ele exprimă conținutul unei revelații primite de la Dumnezeu și nu creată de oameni. Dogmele, însă, au cunoscut și cunosc o dezvoltare omogenă, fie pentru că cunoașterea credinței se aprofundează în timp, fie pentru că, în culturi și epoci diferite, apar probleme noi la care Magisteriul Bisericii trebuie să ofere răspunsuri conforme cu Cuvântul lui Dumnezeu, clarificând ceea ce este implicit cuprins în el[20]

Fidelitatea și progresul, adevărul și istoria, nu sunt realități în conflict cu revelația[21]: Isus Cristos, Adevărul necreat, este de asemenea centrul și

împlinirea istoriei; Duhul Sfânt, autorul tezaurului revelației, este garantul fidelității sale și, totodată, Cel care face ca sensul acesteia să fie aprofundat de-a lungul istoriei, conducând la «adevărul deplin» (compară cu In 16,13). „chiar dacă Revelația s-a încheiat, ea nu a fost încă pe deplin explicitată; credinței creștine îi va rămâne să-i descopere treptat întreaga adâncime de-a lungul veacurilor” (compară cu *Catehism*, nr. 66).

Factorii care contribuie la dezvoltarea dogmelor sunt aceiași care fac să progreseze tradiția vie a Bisericii: predicarea episcopilor, studiul credincioșilor, rugăciunea și meditarea Cuvântului lui Dumnezeu, trăirea realităților spirituale, exemplul sfinților. Magisteriul Bisericii preia deseori și învață în mod autorizat lucruri care anterior au fost studiate de teologi, crezute de

credincioși, predicate și trăite de sfinți.

Literatura de bază folosită

- *Catehismul Bisericii Catolice*, nn. 50-133
 - Conciliul Vatican II, Constituția *Dei Verbum*, nn. 1-20
 - Sf. Ioan Paul al II.-lea, Enciclica *Fides et ratio*, 14-IX-1988, nn. 7-1
-

Note la subsol

[1] Conciliul Vatican II., Constituția *Dei Verbum*, nr. 2.

[2] Compară Conciliul Vatican II, *Dei Verbum*, nr. 3; Ioan Paul al II.-lea,

Enciclica *Fide et ratio*, 14-IX-1988, nr. 19.

[3] Compară Conciliul Vatican I., Constituția *Dei Filius*, 24-IV-1870, DH 3004.

[4] Compară Conciliul Vatican II., Constituția *Lumen gentium*, nn. 2-4; Decret *Ad Gentes*, nn. 2-4.

[5] Compară Conciliul Vatican II., Constituția *Dei Verbum*, nr. 2.

[6] Conciliul Vatican II., Constituția *Dei Verbum*, nr. 2.

[7] *Idem*.

[8] Papa Leon al XIII-lea, Enciclica *Providentissimus Deus*, 18-IX-1893; Benedict al XV-lea, Enciclica *Spiritus Paraclitus*, 15-IX-1920; Pius al XII-lea, Enciclica *Humani generis*, 12-VIII-1950.

[9] Conciliul Vatican II., Constituția *Dei Verbum*, nr. 3.

- [10] Conciliul Vatican II., Constituția *Dei Verbum*, nr. 4.
- [11] Compară Conciliul Vatican II., Constituția *Gaudium et spes*, nr. 22.
- [12] Sf. Josemaría, „Țelul supranatural al Bisericii”, în *Să iubești Biserica*, nr. 15.
- [13] Compară Conciliul Vatican II., Constituția *Dei Verbum*, 9.
- [14] Conciliul Vatican II., *Constituția Dei Verbum*, nr. 8.
- [15] *Idem*; Compară Conciliul Tridentin, decretul *Sacrosancta*, 8-IV-1546, DH 1501.
- [16] Conciliul Vatican II., Constituția *Dei Verbum*, nr. 9.
- [17] *Idem*.
- [18] Compară *Idem*.

[19] Compară Conciliul Vatican II., Constituția *Lumen gentium*, nr. 25; Conciliul Vatican I., Constituția *Pastor aeternus*, 18-VII-1870, DH 3074.

[20] Sf. Vincent de Lerins, *Commonitorium*, nr. 23.

[21] Ioan Paul al II-lea, Enciclica *Fides et ratio*, nn. 11-12, 87.

Giuseppe Tanzella-Nitii /
Traducere: Iosif Fickl

.....

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-2-a-revelatia/> (10.04.2026)